

welche sie vermöge ihrer Ausbildung und Verbreitung zu beanspruchen berechtigt ist“. In poprej: „Indem aber die Regierung die Wahl der Unterrichtssprache in den Gymnasien überall den Umständen und den Nationalverhältnissen angemessen zu treffen verordnete, hat sie wohl am gründlichsten den Vorwurf behoben, als ob man die deutsche aller Welt aufdrängen, als ob man germanisiren wolle“. „Jedem das Seine! ist der Grundsatz der alten römischen Jurisprudenz, sowie der christlichen Religion; er ist auch der Grundsatz Oesterreichs, wie seine ganze Geschichte zeigt, der ein Staat mit so alten tiefgewurzelten Traditionen, denen es seine Grösse verdankt, nicht untreu werden kann“. (Ansprüche d. Prot. in Oesterr. stran 43). „So lange noch die Völker Ursache haben werden, für ihre Nationalität fürchten zu müssen, so lange wird in Oesterreich weder Zufriedenheit noch Frieden herrschen“.

Toliko se mi je treba zdelo povedati preljubeznjivemu narodu, čegar sem, da moje delo zgodovina nekda pravično lahko rzsodi. Raičev Božidar.

Vesela novica.

Vesela novica
Že lazi okrog,
Da letos bo vinca
Obilo dal Bog.

O! spolni prerokbo
In prošnjo ljudi,
Odvorni plesnobo,
Naj terta rodi!

In daj, da beržanka
Ozdravi se spet,
Preljubljena mamka
Že hira več let.

V Teržiču zdihuje
Marskteri po nje,
Težko pričakuje
Veselega dne.

Da kaplico drago
Bi kdo pricefral,
Za ceno bi vsako
Jo lahko prodal.

Kaj bolj se prileže
Na delo težkó,
Kaj dušo priveže
Ko vince sladkó!

Najpervi je Noe
Kdaj terto sadil,
On zemlje rodove
Moč vina učil.

Zatorej očaka
Častimo mi vsi,
Ker kaplica sladka
Nam tol'ko diši!

Ljubezen ne zgini
Nikoli od nas!
Vsak glažek poprimi
In reci na glas:

Bog živi nas, bratje,
Kar koli nas je,
Da enkrat ko svatje
Tam snidemo se!

V. Kurnik.

Dopisi.

Iz Zagreba 14. julija. K. Ž. — Druge leta se ob tem času drugega čulo ni nenavadnega po naših ulicah, kakor k večemu enoglasno vpitje reparjev: „kupite repnoga semena, dok je repnoga vremena“; — „semena za groš, a repe puni koš“ itd. Letos nas sicer to vpitje tudi nadleguje zlasti sedaj o Marjetnem sejmu; al zraven tega je še dosti drugega govorjenja o najvažnih zadevah. In zares, človek še dobro k sapi priti ne more, tako se hipoma versté dogodki. 10. t. m. prišel je naši „mladi“ ban incognito v Zagreb; 11. bilo je slovesno predstavljanje vikših vojniških in civilnih oblast. Pri ti priliki je rekel ban, da mu je od Nj. Veličanstva polna oblast dana razodeti horvaško-slavonskemu narodu, da se bo narodnim težnjam toliko zadovoljilo, kolikor se bo le z državno jednoto zediniti dalo, — da se tedaj narodni jezik ima v uradnije vpeljati, in sicer kakor hitro bo to mogoče brez zadrževanja javnih opravil. Opominjal je uradnike, naj z narodom prijazno postopajo, da se povrati staro poverenje, ktero je celó pešati jelo. Onim uradnikom pa, kateri so iz drugih avstrijskih kronovin sem prestavljeni (in teh ni malo), je rekel, naj se berž berž književnega horvaškega jezika naučijo, da ga bodo v besedi in pisavi rabiti mogli. Beseda „disponibilitas“ je smert za uradnika. Kaj mislite, kako sedaj segajo uradniki po slovnica, kako prebirajo slovnice, sém ter

tjé izprašavajo, kako se to ali uno veli po horvaški! Dosti uradnikov je tukaj že po več let, ki se poprej še zmenili niso za narodni jezik; pri vsaki priliki jim je bil „gemeine sprache“; ti si sedaj glave ubijajo rekoč: „kako lahko bi se že bil horvaškega jezika naučil!“ Enaka, in sicer še v večji razmeri je pri Vas na Slovenskem. Mislim, da bi vladí to v največjo korist bilo, da se temu enkrat za vsigdar konec napravi in od vsakega uradnika resno in strogo terja, da zna narodni jezik popolnoma. Besede „popolnoma“ mi menda ni treba razlagati. — Banove besede so se hitro po celem mestu razgnale, in vse je željno večera pričakovalo. Bila je naime sjajna baklada napovedana. Baklonoscov bilo je preko dvesto. Po vsakem komadu, ki ga je vojaška banda svirala, se je zagnalo iz jezero in jezero gerl nadušeni „Živio!“ Poglavitni klici so bili: „živio naš svitli ban!“ „živila narodnost“, „živila Hervatska“ in marsikaj drugega. Po bakladi je narod še do terde polnoči po ulicah junaške davorije popeval. Drugi dan, to je, 12. so se mu tukajšnji magnati poklonili. Kaj se je pri ti priliki govorilo, Vam še ne vem povedati. — H koncu še to omenim, da se je za Jelacičev spominek do sedaj že preko 7000 gold. nabralo; al govori se, da jih bo bojda 25.000 treba. — Dobili smo pretekli teden madjarsko pevsko društvo sem, ki z velikim uspehom poje opere v madjarskem jeziku.

Na Reki 13. julija. — Mnogo glav, polnih, še več pa praznih, si je prizadevalo, zadnji čas novo zbujeni narodni duh zopet zadušiti. Hvala Bogu, da zastonj! Zdaj pa se prikazujejo druge, čudne reči. Ljudje, ki so čertili in preganjali narodnost, dokler je mogoče bilo, so začeli zdaj naenkrat po domače govoriti, domorodcom se prištevati in grajati sovražnike narodnosti. Naj bi si ta trud prihranili! Doživeli smo zadnje leta toliko skušnj, da nas ni lahko preslepariti. Se vé, da vse take nove „domorodce“ vsak pošten človek z zaničevanjem odbija. Gledé tistih naših „Kranjcov“, ki so ravnali s Horvati tako nesramno in nepošteno, da noben tujec ne tako, pa mi je povedati zdaj odkritoserčno, čeravno oestro besedo. Znano je, kako smo se ljubili Horvatje in Slovenci popred. Pozdravljali smo se eden drugega kakor bratje, in Horvatje od konca celó nič niso nevoljni bili, da je prišlo toliko Slovincov med nje v službo. Nadjali so se, da se bomo še tem bolje med sabo poprijaznili, ko se bolje soznanimo in spečamo. Toda to je bilo takrat, — zdaj pa se ne dá tajiti, da horvaški narod take „Kranjce“ hudo, hudo sovraži in bati se je, da bi to sovražstvo tudi med horvaškim in slovenskim narodom žalostne razpertije ne napravilo. Tega nas sam Bog varuj! Da pa povem resnico, ni dvombe, da so krivi temu nekteri naši ljudje, ne pa Horvatje. Kako bi jih nek mogel horvaški narod tudi ljubiti! Zasmehovali so lepe, stare narodne navade; kjer koli so le mogli, so zatirali narodno življenje, narodni jezik, narodne šole, vse narodne naprave; vpricho izobraženih Horvatov so otresali ti ostudneži strupeni jezik na horvaški narod; nobena reč jim ni častitljiva, nobena reč sveta bila, če je imela narodni značaj; vse so hotli s svojo gnjusno peto potaptati. Mislite pa si nesramnost teh „Kranjcov!“ Po eni plati so ustili se, da so najzvesteji služabniki cesarjevi, po drugi pa so, čujte! prederznili se, vsako cesarsko postavo ovreči ali ignorirati, ktera se ni prilegla njihovi neumnosti in njihovi hudobii. Kjer so le mogli, so pregnali narodni jezik iz uradnij in iz šol, preganjaje in natolcovaje domorodce, ki so se potegovali ne le za narodno pravico, temuč ob enem za cesarsko postavo. Vidi se iz tega, kaki krasni Avstrijanci so ti možaki! Naša dolžnost je, tem rojakom svojo misel po vseh ustih povedati. Mi tedaj protestiramo zoper njihovo nenarodno in brezpostavno počenjanje; tudi nam so gnjus, ker nečemo biti deležniki njihovih krivic in njihove pseudo-konservativne razujzdanosti; kakor in kar mislijo in govore o njih Horvatje, mislimo in govorimo tudi mi. Horvatje in Slovenci imamo v vseh rečéh ene potrebe, in ravno